

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий механічний інститут

Кафедра транспортних технологій і технічного сервісу

02-02-238М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт
навчальної дисципліни

«Транспортно-експедиторська діяльність»

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського)
рівня за освітньо-професійною програмою

275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
спеціальності 275 «Транспортні технології
(за видами)» галузі знань 27 «Транспорт»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННМІ
Протокол № 3 від 19.11.2024 р

Рівне – 2024

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Транспортно-експедиторська діяльність» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)» галузі знань 27 «Транспорт» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Пашкевич С. М. – Рівне : НУВГП, 2024. – 43 с.

Укладач: Пашкевич С. М., доцент кафедри транспортних технологій і технічного сервісу.

Відповідальний за випуск:

в.о. завідувача кафедри Никончук В. М., д.е.н., професорка.

Керівник групи забезпечення спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» Никончук В. М.

© С. М. Пашкевич, 2024

© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
Практичні роботи.....	7
Практична робота №1	
Ринок транспортно-експедиторських послуг.....	7
Практична робота № 2	
Суб'єкти ринку транспортно-експедиторських послуг.	9
Практична робота №3	
Оцінювання конкурентоспроможності ТЕП. Розробка схеми технологічного процесу Виконання ТЕО.....	10
Практична робота №4	
Зміст та порядок оформлення договору на транспортно-експедиційне обслуговування.....	15
Практична робота №5	
Правові аспекти транспортного експедитування.....	17
Практична робота №6	
Консалтингові та митно-брокерські операції.....	20
Практична робота №7	
Документальне оформлення доставки вантажів різними видами транспорту	24
Практична робота №8	
Механізм функціонування тарифної системи.....	29
Практичне заняття 9	
Митні режими.....	33
Практичне заняття 10	
Операції під час організації процесу перевезень.....	36
Список рекомендованої літератури	42

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Основні задачі дисципліни

- Розкриття сутності, організаційних, управлінських, економічних, технологічних та технічних основ і особливостей транспортно-експедиційної діяльності.
- Узагальнення вітчизняного та зарубіжного досвіду в галузі транспортно-експедиційної діяльності та організаційно-правових форм підприємств, що здійснюють таку діяльність.
- Оволодіння знаннями про склад, структуру, елементи та ресурси для організації транспортно-експедиційної діяльності.
- Вивчення організаційно-економічних методів управління транспортно-експедиційною діяльністю.
- Розвиток навичок розробки технологічних та інших рішень з організації транспортно-експедиційної діяльності.
- Розвиток навичок і вмінь ефективної раціоналізації та оптимізації процесів у транспортно-експедиційній діяльності.

Об'єктом вивчення дисципліни є

Транспортно-експедиційні та логістичні підприємства.

Предметом є

Комплекс відносин, що виникають між експедиційними підприємствами, виробниками продукції та транспортних послуг і іншими суб'єктами ринку, які беруть участь у транспортному процесі під час підготовки, транспортування та здачі вантажу клієнту.

В результаті вивчення дисципліни «Транспортно-експедиційна діяльність» студент повинен

Володіти спеціальною термінологією, знаннями, навичками та вміннями самостійного оволодіння новими знаннями з теорії та методів організації транспортно-експедиційної діяльності в процесі своєї майбутньої професійної діяльності.

Студент повинен:

Знати

- Сутність, структуру та особливості сучасної системи товаророзподілу, місце та роль у ній транспорту та спеціалізованих експедиційних, транспортно-експедиційних і логістичних підприємств.

- Особливості сучасної системи управління транспортом, фізичних та інших елементів цієї системи як матеріально-технічної бази для транспортно-експедиційної діяльності.

- Структуру та процес організації транспортно-експедиційного обслуговування різних видів (ТЕО), документообіг, функції експедирування та процеси їх реалізації, економіку ТЕО.

- Правові, фінансові, організаційні та управлінські аспекти транспортно-експедиційної діяльності.

Уміти

- Організовувати та управляти експедиційним супроводом змішаних та інших перевезень вантажів.

- Розробляти схеми та процеси транспортно-експедиційного обслуговування.

- Складати та затверджувати транспортно-супровідну та товарну документацію в транспортно-експедиційній діяльності.

Володіти

- Методи організації транспортно-експедиційної діяльності.

- Способами взаємодії та координації роботи видів транспорту.

- Навичками прийняття грамотного управлінського рішення в транспортно-експедиційній діяльності.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 27 “Транспорт”	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність 275 “Транспортні технології (на автомобільному транспорті)”	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>не передбачене</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		2-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 8	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	30 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	12 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120 год.	166 год.
		Індивідуальні завдання: -	
Форма контролю:			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить(%):

для денної форми навчання – 50.

для заочної форми навчання – 10

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1

РИНОК ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ

Мета виконання завдання-закріпити та розширити теоретичні знання на тему «Типи експедиторів», отримати практичні навички проектування ТЕО.

Завдання 1. *Визначення найбільш прийняттого типу ТЕП в організації підприємств*

1. Необхідно вивчити типи експедиторів, що функціонують на ринку транспортно-експедиційних послуг України, визначивши переваги та недоліки, перспективи розвитку кожного з типів: кур'єр, експедитор-агент, оператор змішаного перевезення вантажів (ОЗПВ), лінійна конференція (ЛК), 3PL-оператор, 4PL -оператор, 5PL-оператор.

2. Результати порівняльного аналізу різних типів експедиторів слід подати у формі таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняльний аналіз типів експедиторів

Критерії порівняння	Типи експедиторів						
	Кур'єр	Агент	ОЗПВ	ЛК	3PL	4PL	5PL
Переваги							
Недоліки							
Перспективи розвитку							

3. На підставі результатів порівняльного аналізу типів експедиторів слід обрати проєктований тип експедитора для організації підприємницької діяльності, оформивши та обґрунтувавши прийняті рішення за такими пунктами:

- 1) економічні передумови організації підприємницької діяльності у формі одного з типів експедиторів;
- 2) організаційно-правова форма;
- 3) види ТЕО та перелік послуг, що надаються, напрями перевезень;
- 4) основні споживачі послуг (групи);
- 5) основні конкуренти;

- 6) партнери та субпідрядники;
- 7) методи формування клієнтської бази;
- 8) виробнича база та місце розташування основних фондів;
- 9) вимоги до кількісного та кваліфікаційного складу персоналу;
- 10) початкові інвестиційні вкладення.

Результати виконання завдання подати у формі презентації

Запитання для самоперевірки

1. У чому полягає економічний сенс експедирування вантажів?
2. Дайте визначення наступним поняттям: «процес доставки вантажів», «перевезення вантажів», «транспортно-експедиційна послуга», «транспортно-експедиційна операція», «експедиційна діяльність», «експедитор».
3. Які фактори впливають на транспортно-експедиційну діяльність?
4. Яка роль і місце експедирування вантажів у транспортному процесі?
5. Які види перевезень найбільш затребувані на ринку транспортно-експедиційних послуг? Обґрунтуйте відповідь.
6. Що розуміється під координацією роботи взаємодіючих видів транспорту? Перерахуйте основні форми та методи координації.
7. Перерахуйте основні відмінності між наступними типами експедиторів: кур'єр, агент, ОЗПВ, лінійна конференція, 3PL-оператор.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

СУБ'ЄКТИ РИНКУ ТРАНСПОРТНО- ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ. ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕП

Мета виконання завдання: отримати практичні навички в оцінці діяльності транспортно-експедиційних підприємств.

Завдання 1. *Визначення «Рейтингу транспортно-експедиційних підприємств».*

Послідовність виконання роботи Необхідно побудувати рейтинг транспортно-експедиційних підприємств: DHL, FM Logistic, GEFCO, TNT Express, Panalpina, K+N, Militzer & Munch, «СТС Логістика», «Smart Logistic Group», «ФРЕЙТ ЛІНК», СПСР-Експрес, «Логістична компанія МОЛ КОМ», «Ділові лінії», «Перша експедиційна компанія», виконуючи наступні етапи:

- розробка системи критеріїв рейтингової оцінки (7—10 критеріїв);
- збір та обробка інформації про об'єкти оцінки;
- розробка оцінювальної шкали;
- оцінка об'єктів відповідно до оцінювальної шкали за кожним критерієм;
- формування ідеального об'єкта оцінки, визначаючи найкращий з можливих показників за кожним з критеріїв;
- визначення параметричних показників за кожним критерієм оцінки для кожного підприємства, як співвідношення реального показника до найкращого значення (q_i);
- визначення ваги кожного критерію (a_i) залежно від ступеня його важливості з точки зору споживача;
- розрахунок рейтингового показника для кожного підприємства за формулою (I_n);

$$I_n = \sum_{i=1}^n q_i a_i$$

- формування рейтингу транспортно-експедиційних підприємств.

Запитання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте сучасний етап розвитку експедирування в Україні.
2. Які цілі та основні завдання стоять перед міжнародними та національними асоціаціями експедиторів?
3. Назвіть можливі ознаки класифікації експедиторів.
4. Яка роль експедитора в транспортному процесі згідно з традиційною моделлю системи експедирування?
5. Назвіть передумови формування логістичної моделі системи експедирування.
6. До якого періоду відноситься зародження експедирування в Україні як самостійного виду діяльності?
7. Назвіть основні етапи еволюції транспортно-експедиційної діяльності в Україні.
8. Перерахуйте основні риси, притаманні транспортно-експедиційній діяльності в Україні в період 1950—1960-х років.
9. Що сприяло інтеграції вітчизняної транспортно-експедиційної діяльності у світову систему?

ПРАКТИЧНА РОБОТА 3

РОЗРОБКА СХЕМИ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИКОНАННЯ ТЕО

Мета виконання завдання - закріпити теоретичні знання на тему «Транспортно-експедиційні послуги та операції» та отримати практичні навички у визначенні технологічної послідовності операцій експедитора з доставки вантажів, складанні технологічної схеми та технологічної карти експедиційного обслуговування

Завдання 1. *Визначення комплексу транспортно-експедиційних операцій обслуговування замовлення.*

1. З запропонованого переліку необхідно вибрати операції, що стосуються певного виду послуг:

а) транспортним;	д) консультаційним;
б) експедиційним;	е) інформаційним;
в) складським;	ж) логістичним;

г) організаційним;

з) комерційним;

і) інших послуг

Вихідні дані.

Перелік операцій:

- 1) продаж пакувальних матеріалів, обладнання для перевезення;
- 2) маркетингові дослідження (вивчення вимог споживача);
- 3) оптимізація рівня запасів у логістичній системі;
- 4) надання інформації про наявність вантажу чи вільного транспортного засобу;
- 5) сортування вантажу;
- 6) страхування вантажів;
- 7) реалізація продукції, не прийнятої вантажоодержувачем, але придатною для використання;
- 8) оплата митних зборів, мит;
- 9) розшук вантажів;
- 10) оперативне планування, скорочення тривалості виробничого циклу промислового підприємства;
- 11) претензійно-позовна робота;
- 12) митне очищення вантажу та іншу взаємодію з представниками митних органів;
- 13) обслуговування та ремонт транспортних засобів та контейнерів;
- 14) визначення порядку отримання та обробки замовлень на продукцію;
- 15) надання інформації про доставку вантажу (місце розташування, операція, очікуваний час прибуття, швидкість доставки);
- 16) координація дій учасників транспортного процесу;
- 17) зберігання вантажу;
- 18) переробка вантажу;
- 19) організація попутного завантаження транспортних засобів;
- 20) вантажно-розвантажувальні операції;
- 21) упаковка вантажу;
- 22) комплектування відправлення;
- 23) пломбування;
- 24) підготовка транспортного засобу до перевезення;
- 25) оформлення транспортної документації;
- 26) надання в оренду транспортних засобів, вантажно-розвантажувальних засобів;

- 27) вибір постачальників, планування потреби у ресурсах, визначення термінів та обсягів поставки для виробництва;
- 28) розрахункові операції, пов'язані з вибором та обґрунтуванням найбільш раціонального способу доставки;
- 29) консультації щодо отримання дозволів, ліцензій, фітосанітарних книжок та ін;
- 30) складання графіків перевезення;
- 31) зважування вантажу;
- 32) перерахунок вантажомісць;
- 33) перевірка цілісності упаковки;
- 34) маркування вантажу;
- 35) охорона та супровід вантажу;
- 36) розрахункові операції з перевізниками та агентами від імені вантажовласника;
- 37) перевезення вантажу;
- 38) завезення-вивезення вантажів з терміналів (складів) від/до місця відправлення;
- 39) вибір типу транспортного засобу перевезення;
- 40) підбір тари та упаковки;
- 41) розрахунок оптимального маршруту перевезення;
- 42) складання технологічної схеми та карти ТЕО;
- 43) прогнозування кон'юнктури транспортно-експедиційного ринку;
- 44) розробка методологічних рекомендацій щодо здійснення експедиційного обслуговування.

Завдання 2. Планування технологій обслуговування.

Послідовність виконання роботи:

1. На підставі вихідних даних про вантажі, що перевозяться, і вантажовідправнику, представлених в табл. 1.2 необхідно розробити технологічну схему експедиційного обслуговування для кожного клієнта, вказавши послідовність і тривалість виконання кожної операції.

2. Спираючись на розроблену технологічну схему, необхідно скласти технологічні карти для вантажовідправників та вантажоодержувачів.

3. Аналізуючи дані технологічної схеми та карти, розглянути всі можливі варіанти суміщення операцій за часом та скорочення циклу

ТЕО. Визначити величину повного циклу обслуговування та загальну кількість циклів для кожного клієнта.

4. Розрахувати оптимальний час початку обслуговування, при якому буде дотримано час постачання складу вантажоодержувача.

Умови та обмеження:

- передбачається, що одночасно обробляються три замовлення;
- доставка здійснюється із залученням автомобільного транспорту.
- пропускні можливості вантажоодержувача: три вантажні поста, чотири навантажувачі вантажопідйомністю 3 т, два транспортні засоби вантажопідйомністю 20 т, час прийому вантажу на склад - з 9:00 до 15:00 з понеділка по п'ятницю;
- приймається, що транспортні засоби можуть бути пристосовані для перевезення будь-якого виду вантажу;
- середня швидкість перевезення становить 70 км/год.

Вихідні дані про вантажо-відправників наведена в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Дані про вантажо-відправників

№ п/п	Перевезений вантаж	Пропускна спроможність	Відстань до складу вантажоодержувача
1	2	3	4
1	84 т зерна у мішках по 50 кг	Два навантажувальні пости, чотири навантажувачі вантажопідйомністю 3 т, три транспортні засоби вантажопідйомністю 15 т	90 км
2	52 т консервів у коробках по 30 кг	Один вантажний пост, два навантажувачі вантажопідйомністю 2 т, один транспортний засіб вантажопідйомністю 12 т	150 км
3	27 т паперу у кінах по 100 кг	Два навантажувальні пости, два навантажувачі вантажопідйомністю 2 т, два транспортні засоби вантажопідйомністю Qт	65 км
4	80 т цукру у мішках по 50 кг	Два навантажувальні пости, чотири навантажувачі вантажопідйомністю 3 т, три транспортні засоби вантажопідйомністю 15 т	130 км
5	14 т борошна в мішках та 50 кг	Один вантажний пост, один навантажувач вантажопідйомністю 3 т, немає вільних транспортних засобів	85 км

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
6	30 т кави у мішках по 50 кг	Два навантажувальні пости, три навантажувачі вантажопідйомністю 2 т, два транспортні засоби вантажопідйомністю 12 т	210 км
7	58 т солі у мішках по 10 кг	Два навантажувальні пости, два навантажувачі вантажопідйомністю 3 т, два транспортні засоби вантажопідйомністю 15 т	57 км
8	65т макаронних виробів у мішках по 50 кг	Чотири вантажні поста, три навантажувачі вантажопідйомністю 3 т, чотири транспортні засоби вантажопідйомністю 12 т	63 км
9	111т бананів у коробках по 20 кг	Чотири вантажні поста, п'ять навантажувачів вантажопідйомністю 2 т, три транспортні засоби вантажопідйомністю 20 т	96 км

Запитання для самоперевірки

1. Що являє собою транспортно-експедиційне обслуговування?
2. Перерахуйте основні елементи комплексного ТЕО.
5. Чи існує функціональна взаємозв'язок між організаційним, консультативним та логістичним обслуговуваннями?
3. На які групи можна поділити транспортно-експедиційні послуги?
4. Які операції виконуються в рамках експедиційних послуг?
5. Що розуміється під технологією ТЕО?
6. Які основні функції експедитора?
7. Які переваги отримує перевізник, взаємодіючи з експедитором?
8. Перерахуйте суб'єкти транспортно-експедиційної діяльності.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

ЗМІСТ ТА ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ДОГОВОРУ НА ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИЦІЙНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Мета виконання завдання- навчитися складати договір на транспортно-експедиційне обслуговування

Завдання 1: скласти проформу договору транспортної експедиції, скласти проформу договору перевезення вантажу, проаналізувати два договори щодо загальних положень і відмінностей.

Послідовність виконання роботи

Результатом виконання роботи є складання порівняльної таблиці у вигляді:

Таблиця 4.1

	Договір перевезення	Договір транспортної експедиції
Правова основа регулювання договору		
Предмет договору		
Документи, що оформлюються на конкретне перевезення		
Обов'язки Замовника		
Обов'язки Перевізника/Експедитора		
Відповідальність Замовника		
Відповідальність Перевізника/Експедитора		
Необхідність отримання дозволу для виконавця договору		
Порядок пред'явлення претензій, термін позовної давності		
Особливості договору		

Запитання для самоперевірки

1. Назвіть нормативно-законодавчі акти, що регулюють відносини транспортного експедирування.
2. Які документи є основними в автотранспортній експедиції?
3. Які ризики виділяються при використанні залученого експедирування?

4. Назвіть основні причини, що обумовлюють залучення зовнішнього експедитора.
5. Чим визначається відповідальність експедитора за операції з вантажем при заподіянні шкоди вантажу або його повній втраті?
6. Які елементи відображаються в транспортних умовах договору купівлі-продажу?
7. Визначте зміст поняття договору купівлі-продажу товару.
8. Назвіть розділи торговельного договору.
9. Охарактеризуйте зміст розділу «предмет договору».
10. Перерахуйте способи визначення терміну поставки товару
11. Назвіть основні умови договору транспортного експедирування.
12. Перерахуйте права експедитора за договором транспортного експедирування.
13. Перерахуйте права замовника за договором транспортного експедирування.
14. Охарактеризуйте порядок змін умов договору транспортного експедирування.
15. Перерахуйте обов'язки замовника за договором транспортного експедирування.
16. Охарактеризуйте порядок відповідальності за порушення умов договору транспортного експедирування.
17. Визначте зміст поняття та порядок встановлення плати за експедиторське обслуговування.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №5

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ТРАНСПОРТНОГО ЕКСПЕДИТУВАННЯ

Мета виконання завдання: навчитися складати договір на транспортно-експедиційне обслуговування, набуття практичних навичок щодо оформлення та використання актів приймання-передачі вантажу і приймання-передачі наданих послуг, набуття практичних навичок щодо заповнення та використання товарно-транспортної накладної типової форми №1-ТН, набуття практичних навичок щодо заповнення та використання міжнародної товарно-транспортної накладної типової форми СМR, набуття практичних навичок щодо заповнення та використання подорожніх листів типових форм

***Завдання 1.** Зміст та порядок оформлення договору на транспортно-експедиційне обслуговування*

Послідовність виконання роботи

1. Ознайомитися з прикладом заповнення договору ТЕО.
2. Заповнити типовий договір ТЕО з урахуванням наведеного прикладу та додати його до звіту з практичної роботи.
3. Підкреслити помилкові відомості у типовому договорі ТЕО.
4. При захисті практичної роботи надати пояснення (обґрунтування) щодо підкреслених помилкових відомостей.

***Завдання 2.** Порядок оформлення та використання актів приймання-передачі вантажу і приймання-передачі наданих послуг*

Послідовність виконання роботи

1. Ознайомитися з прикладами заповнення акта прийому-передачі наданих послуг та акта прийому-передачі продукції (товарів) за кількістю та якістю.
2. Заповнити типовий акт прийому-передачі наданих послуг та акт прийому-передачі продукції (товарів) з урахуванням наведених прикладів та додати їх до звіту з практичної роботи.
3. Підкреслити помилкові відомості у типових актах, якщо такі наявні.
4. При захисті практичної роботи надати пояснення (обґрунтування) щодо підкреслених помилкових відомостей

Завдання 3 *Порядок заповнення та використання товарно-транспортної накладної типової форми №1-ТН*

Послідовність виконання роботи

1. Ознайомитися з порядком та зразком заповнення товарно-транспортної накладної № 1-ТН.

2. Заповнити товарно-транспортну накладну № 1-ТН (Додаток В) з урахуванням зразка та додати її до звіту з практичної роботи.

3. При захисті практичної роботи надати пояснення щодо етапів заповнення товарно-транспортної накладної № 1-ТН.

Завдання 4. *Порядок заповнення та використання міжнародної товарно-транспортної накладної типової форми СМР*

Послідовність виконання роботи

1. Ознайомитися з порядком та зразком заповнення товарно-транспортної накладної типової форми СМР в міжнародних перевезеннях.

2. Заповнити товарно-транспортну накладну типової форми СМР (Додаток Г) з урахуванням зразка та додати її до звіту з практичної роботи.

3. При захисті практичної роботи надати пояснення щодо етапів заповнення та порядку використання товарно-транспортної накладної типової форми СМР.

Завдання 5. *Порядок заповнення та використання подорожніх листів типових форм*

Послідовність виконання роботи

1. Ознайомитися з порядком та зразком заповнення подорожнього листа типової форми № 1 (міжнародна).

2. Ознайомитися з порядком та зразком заповнення подорожнього листа типової форми № 2 (внутрішня).

3. Заповнити подорожній лист типової форми № 1 з урахуванням зразка та додати його до звіту з практичної роботи.

4. Заповнити подорожній лист типової форми № 2 з урахуванням зразка та додати його до звіту з практичної роботи.

5. При захисті практичної роботи надати пояснення щодо етапів заповнення та порядку використання подорожніх листів типових форм № 1 і № 2

Запитання для самоперевірки

1. Чим визначаються базисні умови поставки?
7. З якою метою застосовуються договори фрахтування?
8. Що собою представляє договір на стівідорне або тальманське обслуговування?
9. Які документи міжнародного законодавства використовуються при міжнародній доставці вантажів?
10. Для чого застосовується принцип мережевої відповідальності в експедируванні вантажів?
11. Охарактеризуйте призначення коносаментів в мультимодальних перевезеннях.
12. Перелічіть функції коносаментів при здійсненні мультимодальних перевезень.
13. Яка відповідальність не повинна бути включена в договір експедирування?
14. Що відноситься до цілей діяльності АРЕ?
15. Перелічіть напрямки діяльності міжнародної організації ФІАТА.
16. Сформулюйте перспективи розвитку ринку транспортно-експедиторських послуг.
17. Назвіть п'ять принципів англійського права.
18. З якою метою в страхуванні застосовується франшиза?
19. Назвіть порядок і терміни відповіді на претензійний лист.
20. Назвіть документи, які можуть бути додані до претензії.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №6

КОНСАЛТИНГОВІ ТА МИТНО-БРОКЕРСЬКІ ОПЕРАЦІЇ

Мета виконання завдання: Вивчити основні поняття здійснення митного контролю і митного оформлення вантажів та їх регулювання Митним Кодексом України

Завдання 1: Розподіліть діючі митні режими за строками перебування в них будь-яких товарів та занотуйте у довільній формі [11].

Завдання 2: Розподіліть діючі митні режими за необхідністю отримання дозвільних документів та занотуйте у довільній формі [11].

Завдання 3: Вивчити порядок присвоєння реєстраційного номеру МД та скласти реєстраційні номери МД на товари, які переміщуються через наступні митні органи [11].

Таблиця 6.1

Назва партії вантажу	Дата оформлення МД	Митний орган, що оформлює МД	Середня щомісячна кількість оформлених МД на даній митниці	Реєстраційний номер МД
1	2	3	4	5
Харчові домішки	01.01. поточного року	Харківська митниця п/п «Гоптівка - Нехотеєвка»	21500	
Верхній одяг (чоловічі пальто)	15.01. поточного року	Закарпатська митниця м/п «Хуст»	32100	
Крупа рисова (довга, нешлифована)	30.04. поточного року	Житомирська митниця М/п «Новоград-Волинський»	26450	

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4	5
Древисина необроблена (кругляк)	30.06. поточного року	Івано-Франківська митниця м/п «Коломия»	18750	
Чай чорний байховий	31.07. поточного року	Одеська митниця м/п «Аккерман»	38450	
Прокат сталевий	31.08. поточного року	Чернігівська митниця м/п «Сеньківка»	10000	
Кава	03.02 поточного року	Дніпропетровська митниця м/п «Кривий Ріг-аеропорт»	12000	
Побутові приладдя (духовий шкаф)	12.07 поточного року	Запорізька митниця м/п «Мелітополь»	15000	
Чай зелений	15.06 поточного року	Рівненська митниця м/п «Дубно-1»	25000	

У першому рядку графі посадовою особою підрозділу митного оформлення митного органу, якому подана МД, проставляється реєстраційний номер МД за схемою:

МММММММММ/РРРР/НННННН,

де МММММММММ - дев'ятизначний код згідно з Класифікатором митних органів підрозділу митного оформлення митного органу, якому подана МД;

РРРР - чотири цифри поточного року;

НННННН - порядковий номер митної декларації в журналі обліку МД у порядку зростання протягом поточного року, починаючи з одиниці.

Завдання 4: Вивчити порядок заповнення МД (у разі поміщення товарів у митний режим експорту; імпорту; транзиту) і згрупувати графі МД на умовні інформаційні блоки із заповненням наступної таблиці (приклад) [11].

Таблиця 6.2

№ з/п	Умовний інформаційний блок	Графи МД	Загальна інформація в блоці
1	Загальна інформація	1, 3-7	Декларація; форми; кількість товарів, місьць тощо.
2	Відомості про «осіб»	2, 8, 9	Інформація про відправника; одержувача; особу, відповідальну за фінансове врегулювання тощо.

Завдання 5: Вивчити основні поняття здійснення митного контролю і митного оформлення вантажів та їх регулювання Митним Кодексом України і занотуйте у вигляді наступної таблиці [11]:

Таблиця 6.3

Назва митної операції	Назва поняття	Розділ та стаття Митного Кодексу України
Митний контроль		
Митне оформлення		

Завдання 6: Вивчити типи митних забезпечень та їх використання при митному оформленні. Замалуйте у довільній формі митні печатки і пломби та занотуйте в якому випадку вони використовуються.

Завдання № 7 Занотувати які графи ВМД заповнюються при митних режимах імпорту, експорту та транзиту.

Завдання № 8: Вивчити, користуючись типовою технологією митного оформлення, які операції необхідно здійснити для проведення митного оформлення вантажу, прямуєчих у митних режимах експорт та імпорт, та заповнити наступну таблицю [11]:

Таблиця 6.4

№ з/п	Назва операції	Вимоги цієї операції	Документи, які подаються	Відповідальний за цю операцію
<i>Митний режим експорт</i>				
<i>Митний режим імпорт</i>				
<i>Митний режим транзит</i>				

Запитання для самоперевірки

1. Дайте визначення поняттю «вантажна митна декларація» та умови її використання.
2. Назвіть послідовність та порядок реєстрації ВМД.
3. Перелічити порядок розподілення примірників ВМД у різних митних режимах.
4. В якому випадку ВМД не приймається митними органами для оформлення?
5. Назвіть коли застосовуються додаткові аркуші ВМД?
6. Назвіть форми та зони проведення митного контролю вантажів, які переміщуються через кордон України.
7. Перелічити документи, необхідні для проведення митного контролю.
8. Назвіть різницю між типовою та детальною схемами технології митного оформлення вантажів?
9. У чому полягає сутність митного оформлення та митного контролю вантажів, які переміщуються через кордон України?
10. Хто здійснює попередні операції митного оформлення вантажів?
11. Охарактеризуйте типи митних забезпечень та порядок їх використання.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №7

ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ ДОСТАВКИ ВАНТАЖІВ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

Мета виконання завдання: Визначити зміст ключових умов контракту, охарактеризувати основні групи базисних умов «Інкотермс», а також набути навичок розрахунку накладних витрат для різних умов на основі розподілу обов'язків між покупцем і продавцем.

Завдання 1. Кейс «Базисні умови поставки».

На основі даних, наведених у кейсі, проведіть порівняльний аналіз умов поставки DDP і FCA. Результати представте в табличній формі.

Послідовність виконання роботи Вихідні дані: DDP (Delivered Duty Paid (... назва місця призначення)) — Поставка з оплатою мита (... назва місця призначення). Термін «Поставка з оплатою мита» означає, що продавець надасть товар, що пройшов митне очищення та не розвантажений з прибулого транспортного засобу, у розпорядження покупця в названому місці призначення. Продавець зобов'язаний нести всі витрати та ризики, пов'язані з транспортуванням товару, включаючи (де це потрібно) будь-які збори для імпорту в країну призначення (під словом «збори» тут маються на увазі відповідальність і ризики за проведення митного очищення, а також за оплату митних формальностей, мит, податків та інших зборів).

В той час як термін EXW покладає на продавця мінімальні обов'язки, термін DDP передбачає максимальні обов'язки продавця.

Цей термін не може застосовуватися, якщо продавець прямо або побічно не може забезпечити отримання імпоротної ліцензії. Якщо сторони погодилися на виключення з обов'язків продавця деяких витрат, що підлягають оплаті при імпорті (таких, як податок на додану вартість — ПДВ), це повинно бути чітко визначено в контракті купівлі-продажу.

Якщо сторони бажають, щоб покупець взяв на себе всі ризики та витрати на імпорт товару, слід застосовувати термін DDU. Цей термін може використовуватися незалежно від виду транспорту, але

коли поставка здійснюється на борту судна або на причалі в порту призначення, слід застосовувати терміни DES або DEQ.

Категорія F — Вантаження

FCA (Free Carrier (... назва місця)) — Франко перевізник (... назва місця)

Термін «Франко перевізник» означає, що продавець доставить товар, що пройшов митне очищення, зазначеному покупцем перевізнику до названого місця. Слід зазначити, що вибір місця поставки вплине на обов'язки щодо вантаження та розвантаження товару на цьому місці. Якщо поставка здійснюється в приміщенні продавця, то продавець несе відповідальність за вантаження. Якщо ж поставка здійснюється в інше місце, продавець за вантаження товару відповідальності не несе. Цей термін може бути використаний при перевезенні будь-яким видом транспорту, включаючи змішані перевезення.

Під словом «Перевізник» розуміється будь-яка особа, яка на підставі договору перевезення зобов'язується здійснити або забезпечити перевезення товару залізницею, автомобільним, повітряним, морським і внутрішнім водним транспортом або комбінацією цих видів транспорту. Якщо покупець довіряє іншій особі, що не є перевізником, прийняти товар, то продавець вважається, що виконав свої обов'язки по поставці товару з моменту передачі його цій особі.

Таким чином, умови поставки DDP (поставка з оплатою мита) означають, що продавець забезпечує доставку товару в узгоджене місце в країні ввезення і несе всі ризики та витрати, включаючи оплату мит, податків та інших зборів (максимальні обов'язки для продавця). Поставка на умовах FCA означає, що продавець передає товар, очищений від експортних мит, перевізнику, зазначеному покупцем, в узгодженому місці.

Варто розглянути кожен з термінів Інкотермс-2020 більш детально. У поясненнях будемо використано термін, «франко» - місце переходу відповідальності від постачальника до одержувача.

Завдання 2 :

1. Ознайомитися с правилами Інкотермс2020, визначити кількість термінів, галузі їх застосування.
2. Надати характеристику базисної умови поставки згідно варіанту.

Таблиця 7.1.

Номер варіанту	0	1	2	3	4	5
Термін Incoterms 2020	EXW	FCA	FAS	FOB	CFR	CIF
Номер варіанту	6	7	8	9	10	X
Термін Incoterms 2020	CIP	CPT	DAT	DAP	DDP	X

3. Провести розподіл відповідальності продавця (Пр.) та покупця (Пок.) при поставці продукції згідно розглянутим умовам постачання. Результати розподілу представити у вигляді таблиці.

Табл.7.2

Розподіл витрат між контрагентами відповідно до базисних умов постачання в редакції Incoterms-2020

	Пакування на складі продавця	Навантаження на транспорт	Доставка до основного транспорту	Експортні формальності	Страхування основного перевезення	Навантаження на основний транспорт	Оплата основного транспорту	Розвантаження з основного транспорту	Імпортні формальності	Доставка від основного транспорту	Розвантаження на складі покупця
EXW											
FCA											
FAS											
FOB											
CFR											
CIF											
CPT											
CIP											
DAT											
DAP											
DDP											

Завдання 3: Одне з підприємств Києва закупило партію комп'ютерів у Турції з базисом постачання CIF Одеса (Incoterms2010). Які зобов'язання сторін по виконанню контракту відповідно до цього базису? Який базис постачання використали би Ви?

Завдання 4: Одне з київських підприємств продало невелику партію жіночих велосипедів у США за умови доставки авіатранспортом у Нью-Йорк на базі постачання FCA (Incoterms-2020), оплативши авіаперевізнику вартість транспортування від Борисполя до аеропорту в Нью-Йорку. Які обов'язки підприємства по здійсненню даного постачання? У чому помилковість його дій?

Завдання 5: Між німецькою фірмою і українським покупцем укладений контракт на постачання соєвої олії в Україну на умовах EXW Берлін (Incoterms-2020). Транспортні умови, погоджені в контракті, передбачали, що постачання товару відбувається відповідно до інструкцій, які покупець передає по факсу продавцю не пізніше 14 днів до початку постачання. Крім того, навантаження товару повинне здійснюватися в чисті цистерни, що надає покупець. Товар був підготовлений до відправлення в погоджений термін. Але постачання не було здійснено через відсутність придатних до перевезення олії цистерн із вини покупців. У чому помилковість дій покупця та продавця?

Завдання 6: При укладанні контракту на постачання устаткування із Мілана на умовах CIF порт Одеса (Incoterms-2020) покупець наполягав на використанні в його умові положення про те, що право власності на товар переходить від продавця до покупця в момент вивантаження товару в порту призначення, тобто в Одесі. Поясніть, чи є вимога покупця правомірною. Які можливі варіанти вирішення даної ситуації?

Завдання 7: Українське підприємство поставляє товари з Миколаєва у порт Тріполі на судні типу ролл-он/ролл-офф (судно, технічні можливості якого дозволяють здійснювати навантаження товару без розвантаження з попереднього транспортного засобу, тобто разом із транспортним засобом, що здійснювало попереднє транспортування, в тому числі і залізничні вагони, платформи для

транспортування автомобілів) на базисній умові постачання FOB м. Одеса (Incoterms-2010). У чому помилковість вибору базису постачання з урахуванням специфіки транспортування товару?

Завдання 8: Виробниче підприємство з України поставляє металеві труби з порту Одеса в порт Салоніки (Греція). Базисна умова постачання визначена як FOB Одеса (Incoterms-2020). Які зобов'язання сторін по виконанню контракту відповідно до цього базису? Який базис постачання використали би Ви?

Запитання для самоперевірки

1. Назвіть основні види зовнішньоекономічних угод, наявність яких передбачені законодавством.
2. Як пов'язані базисні умови поставки, які застосовуються в контрактах, з правилами «Інкотермс»?
3. Назвіть умови «Інкотермс-2020» та дайте їх стислу характеристику.
4. Хто дає дозвіл на подовження встановлених термінів ввезення/вивезення товарів за бартерним договором та на який термін?
5. Яка держава визначається країною походження товару, як це регламентується у Митному кодексі України.
6. Назвіть дозволи державних органів України, які необхідні при пропуску товарів через митний кордон.
7. Охарактеризуйте бартерну операцію в галузі зовнішньоекономічної діяльності.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №8

МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТАРИФНОЇ СИСТЕМИ

Мета виконання завдання: навчитись Оцінювати вартість доставки.

Теоретичні аспекти: У таблиці 8.1 надано особливості визначення ціни товару з урахуванням усіх 11 базисів поставок згідно ІНКОТЕРМС – 2020.

Таблиця 8.1

Визначення ціни на базисних умовах поставки згідно
«ІНКОТЕРМС – 2020»

Базис поставки	Формула для розрахунку
1	2
<p><i>EXW</i> <i>«З заводу»</i></p>	<p style="text-align: center;">$C_1 = (C*O)+\Pi+P_1$</p> <p>C_1 – ціна товару на базових умовах EXW, умовних одиниць; C – собівартість одиниці продукції, умовних одиниць; O – об'єм закупівель (продажу) товарів, умовних одиниць; П – прибуток, умовних одиниць; P₁ – витрати на упакування та маркування товару на складі, умовних одиниць.</p>
<p><i>FCA</i> <i>«Франко-перевізник»</i></p>	<p style="text-align: center;">$C_2 = (C*O)+\Pi+P_1+ P_2+ P_3+ P_4+ P_5$</p> <p>$C_2$ – ціна товару на базових умовах FCA, умовних одиниць; P₂ – витрати на завантаження товару на складі (в залежності від умов договору), умовних одиниць; P₃ – витрати на перевезення товару від складу продавця до основних засобів перевезення (в залежності від умов договору), умовних одиниць; P₄ – витрати на розвантаження та складування товару у пункті перевалки (за потреби), умовних одиниць; P₅ – експортні формальності, умовні одиниці.</p>
<p><i>FAS</i> <i>«Вільно вздовж судна»</i></p>	<p style="text-align: center;">$C_3 = (C*O)+\Pi+P_1+ P_2+ P_3+ P_4+ P_5$</p> <p>$C_3$ – ціна товару на базових умовах FAS, умовних одиниць; P₂ – витрати на завантаження товару на складі, умовних одиниць; P₃ – витрати на перевезення товару від складу продавця до основних засобів перевезення, умовних одиниць; P₄ – витрати на розвантаження та складування товару у пункті перевалки (за потреби), умовних одиниць; P₅ – експортні формальності, умовні одиниці.</p>

Продовження табл. 8.1

1	2
FOB «Вільно на судні»	$Ц_4 = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6$ Ц ₄ – ціна товару на базових умовах FOB, умовних одиниць; P ₆ – витрати на навантаження на основний транспорт, умовних одиниць.
CFR «Вартість фрахт»	$Ц_5 = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7$ Ц ₅ – ціна товару на базових умовах CFR, умовних одиниць; P ₇ – витрати на оплату основного транспорту, умовних одиниць.
CIF «Вартість, фрахт і страхування»	$Ц_6 = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_8$ Ц ₆ – ціна товару на базових умовах CIF, умовних одиниць; P ₈ – витрати на страхування товару, умовних одиниць.
CPT «Перевезення оплачене до»	$Ц_7 = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_9 + P_{10}$ Ц ₇ – ціна товару на базових умовах CPT, умовних одиниць; P ₉ – витрати на розвантаження товару з основного транспорту, умовних одиниць; P ₁₀ – витрати на доставку товару від основного транспорту (в залежності від договору), умовних одиниць.
CIP «Перевезення та страхування оплачене до»	$Ц_8 = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_8 + P_9 + P_{10}$ Ц ₈ – ціна товару на базових умовах CIP, умовних одиниць.
DAT «Поставка пристані»	$Ц_9 = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_9$ Ц ₉ – ціна товару на базових умовах DAT, умовних одиниць.
DAP «Поставка в місці призначення»	$Ц_{10} = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_8 + P_9$ Ц ₁₀ – ціна товару на базових умовах DAP, умовних одиниць.
DDP «Поставка зі сплатою мита»	$Ц_{11} = (C*O) + П + P_1 + P_2 + P_3 + P_4 + P_5 + P_6 + P_7 + P_8 + P_9 + P_{10} + P_{11}$ Ц ₁₁ – ціна товару на базових умовах DDP, умовних одиниць; P ₁₁ – витрати на оплату імпортних формальностей, умовних одиниць.

Завдання 1: Українське підприємство здійснює поставку продукції до ОАЄ. Розрахуйте ціну партії товару в залежності від різних умов поставки Інкотермс-2020. Вихідні дані наведено у таблиці. Номер варіанту залежить від порядкового номера студента у списку групи.

Таблиця 8.2

№ Вихідні данні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Собівартість одиниці продукції, грн.	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
Об'єм продажу, шт.	5	8	9	7	10	4	6	2	1	3
Прибуток, грн.	300	1000	1500	1300	2000	1200	2000	800	400	1350
Витрати на упакування та маркування товару на складі, грн/шт.	10	15	25	20	10	35	15	30	40	25
Витрати на завантаження товару на складі, % від собівартості	5	5	4	4	3	3	2	1	2	1
Витрати на перевезення товару від складу продавця до основних засобів перевезення, грн.	200	300	400	250	350	150	250	350	300	400
Витрати на розвантаження та складування товару у пункті перевалки, % від витрат на перевезення	50	60	55	65	70	55	65	70	50	60
Експортні формальності, грн.	100	50	75	55	80	90	85	70	60	65
Витрати на навантаження на основний транспорт, грн.	80	90	85	70	60	100	50	75	55	80
Витрати на оплату основного транспорту, грн.	120	100	110	115	125	130	110	100	120	130
Витрати на страхування товару, грн.	100	50	75	100	100	50	75	100	50	75
Витрати на розвантаження товару з основного транспорту, грн.	50	75	55	75	50	75	55	50	75	55

Продовження табл. 8.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Витрати на доставку товару від основного транспорту, грн.	80	90	100	80	90	100	80	90	100	80
Витрати на оплату імпорتنих формальностей, грн.	100	110	115	130	110	100	120	100	110	115

Запитання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте призначення митного тарифу.
2. Що таке тарифна ескалація?
3. Назвіть причини побудови митного тарифу на основі тарифної ескалації.
4. Охарактеризуйте структуру Закону України “Про Митний тариф України”.
5. Що являє собою Митний тариф України?
6. Охарактеризуйте структуру Митного тарифу України.
7. У яких випадках застосовуються преференційні ставки мита?
8. У яких випадках застосовуються пільгові ставки мита?
9. У яких випадках застосовуються повні ставки мита?
10. Які ставки Митного тарифу України застосовуються до товарів, країна походження яких невідома?
11. Охарактеризуйте причини, етапи та основні тенденції нетарифного регулювання.
12. Дайте визначення сутності нетарифного регулювання згідно з вітчизняними та зарубіжними джерелами.
13. Опишіть основні види нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
14. Розкрийте зміст квотування та охарактеризуйте основні його види.
15. Висвітліть роль ліцензування в системі методів нетарифного регулювання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9

МИТНІ РЕЖИМИ

Мета виконання завдання: вивчити правила та ставки нарахування єдиного митного збору у пунктах пропуску на різних видах транспорту.

Завдання1: *Ознайомитися з правилами та ставками нарахування єдиного митного збору у пунктах пропуску на різних видах транспорту.*

Завдання2: *Розрахувати суму єдиного митного збору відповідно до варіанта. (Вихідні дані обираються за списком групи)*

Таблиця 9.1

Вихідні дані

Номер варіант	Вихідні дані
1	2
1	Автобус місткістю 27 пасажирів. Довжина маршруту - 387 км.
2	Залізничний потяг, у складі якого налічується 64 завантажені залізничні вагони.
3	Автотранспортний засіб загальною масою 44 тони. Довжина маршруту - 1100 км.
4	Автобус місткістю 45 пасажирів. Довжина маршруту - 530 км.
5	Вантажний автомобіль загальною масою 15 т. Довжина маршруту - 952 км.
6	Автотранспортний засіб загальною масою 54 тони. Довжина маршруту - 623 км.
7	Автомобіль-тягач з напівпричепом, на який уміщено 2 завантажені контейнери.
8	Автотранспортний засіб загальною масою 54 тони з перевищенням осьового навантаження на 8 %. Довжина маршруту - 452 км.
9	Автомобіль-тягач з напівпричепом загальною масою 20 тон. Довжина маршруту - 1634 км.
10	Автотранспортний засіб загальною масою 42 тони з перевищенням встановлених параметрів ширини і висоти. Довжина маршруту -840 км.

Продовження табл. 9.1

1	2
11	Автотранспортний засіб загальною масою 52 тони з перевищенням осьового навантаження на 20 %. Довжина маршруту - 890 км.
12	Автотранспортний засіб загальною масою 44 тони з перевищенням встановлених параметрів висоти. Довжина маршруту -325 км.
13	Автобус місткістю 10 пасажирів. Довжина маршруту - 520 км.
14	Вантажний автомобіль загальною масою 25 т. Довжина маршруту - 1250 км.
15	Залізничний потяг, у складі якого налічується 23 контейнери.
16	Автотранспортний засіб загальною масою 62 тони. Довжина маршруту - 562 км.
17	Автотранспортний засіб загальною масою 43 тони з перевищенням встановлених параметрів ширини, висоти і довжини. Довжина маршруту - 610 км.
18	Вантажний автомобіль загальною масою 40 т. Довжина маршруту - 1425 км.
19	Автотранспортний засіб загальною масою 52 тони перевищенням встановлених параметрів довжини. Довжина маршруту - 780 км.
20	Автотранспортний засіб загальною масою 41 тонна з перевищенням осьового навантаження на 4 %. Довжина маршруту - 452 км.
21	Автобус місткістю 30 пасажирів. Довжина маршруту - 430 км.
22	Вантажний автомобіль загальною масою 22 т. Довжина маршруту - 1052 км.
23	Автотранспортний засіб загальною масою 43 тони з перевищенням осьового навантаження на 11 %. Довжина маршруту - 305 км.
24	Вантажний автомобіль загальною масою 32 т. Довжина маршруту - 1185 км.
25	Автотранспортний засіб загальною масою 53 тони з перевищенням встановлених параметрів ширини. Довжина маршруту - 420 км.
26	Автотранспортний засіб загальною масою 61 тонна. Довжина маршруту - 655 км.
27	Автобус місткістю 35 пасажирів. Довжина маршруту - 440 км.
28	Залізничний потяг, у складі якого налічується 73 завантажені залізничні вагони.
29	Автотранспортний засіб загальною масою 56 тон з перевищенням осьового навантаження на 14 %. Довжина маршруту - 650 км.
30	Автотранспортний засіб загальною масою 45 тон з перевищенням встановлених параметрів ширини, висоти і довжини. Довжина маршруту - 255 км.

Запитання для самоперевірки

1. Сформулювати зміст поняття « митний режим».
2. Охарактеризувати внутрішню побудову митного режиму.
3. Назвіть положення, які треба урахувати при виборі митного режиму.
4. Перелічити діючі митні режими.
5. Протягом якого терміну можливо використати митні режими «ререкспорту» та «реімпорту»?
6. Назвати положення, які треба урахувати при виборі митного режиму.
7. Охарактеризуйте зміст та особливості митного режиму реімпорт .
8. Які митні платежі сплачуються при розміщенні товарів у митному режимі реімпорт?
9. Охарактеризуйте зміст та особливості митного режиму реекспорт .
10. Які митні платежі сплачуються при розміщенні товарів у митному режимі реекспорт?
11. Охарактеризуйте зміст та особливості митного режиму транзит .
12. Які митні платежі сплачуються при розміщенні товарів у митному режимі транзит?
13. Охарактеризуйте зміст та особливості митного режиму тимчасове ввезення .
14. Які митні платежі сплачуються при розміщенні товарів у митному режимі тимчасове ввезення?
15. Охарактеризуйте зміст та особливості митного режиму тимчасове вивезення.
16. Які митні платежі сплачуються при розміщенні товарів у митному режимі тимчасове вивезення?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10

ОПЕРАЦІЇ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Мета виконання завдання: навчитись вибору технології перевезень, стратегії формування партій відправлення. Нормативи технологічного процесу

Завдання1: Для визначення характеристик маршруту (пробіг по країні та час руху автомобіля кожною країною) необхідно сформулювати маршрут від місця відправлення вантажу до місця призначення (Україна, м. Харків), а також відстань пробігу по кожній країні.

На підставі отриманих даних необхідно розрахувати час роботи водія в наряді виходячи із залежності

$$TН = t_{рух} + t_{п/з} + t_{мед} + t_{н(р)} + t_{корд} + t_{кор.відп} + t_{оф.док}, \quad (10.1)$$

де $t_{рух}$ – сумарний час руху по кожній країні, год;

$t_{п/з}$ – підготовчо-заключний час, 0,15 часу на кожен робочу зміну для виконання необхідних робіт перед виїздом автомобіля з АТП і по поверненню, год;

$t_{мед}$ – час на проходження медичного обстеження, 0,15 часу на кожен робочу зміну для виконання необхідних робіт перед виїздом автомобіля з АТП і по поверненню, год;

$t_{н(р)}$ – норми часу на одну операцію навантаження або розвантаження автопоїзду у складі тягача і напівпричепа (причепа), год:

- 0,5 робочої зміни на території Англії, Австрії, Бельгії, Голландії, Данії, Німеччини, Швеції, Фінляндії, Угорщини, Чехії, Болгарії, Польщі, Румунії;

- 0,8 робочої зміни на території Греції, Італії, Норвегії, Іспанії, Франції, Швейцарії, Югославії;

- 0,4 робочої зміни для всіх країн (крім Ірану, Іраку, Сирії), якщо навантаження або розвантаження здійснюється в декількох місцях (не більше 3-х місць);

$t_{\text{корд}}$ – час на оформлення прикордонних і митних формальностей при перетинанні кожного державного кордону – 0,15 робочої зміни, норма часу на проходження внутрішньої митниці країни призначення від 0,15 до 0,3 робочої зміни, год;

$t_{\text{кор.відп}}$ – час короткочасних відпочинку по 10 хв через кожні 2 години прямування, не враховуючи часу обідньої перерви, год;

$t_{\text{оф.док}}$ – час одержання, оформлення і здачі путівової і товарно-транспортної документації 2 години, год.

Витрати на навантаження або розвантаження транспортних засобів визначаються із залежності

$$V_{\text{н(р)}} = t_{\text{н(р)}} * K_{\text{р.ч.}} * C_{\text{ч.р.}} + t_{\text{н(р)}} * (1 - K_{\text{р.ч.}}) * C_{\text{в.пр.}}, \quad (10.2)$$

де $K_{\text{р.ч.}}$ – коефіцієнт використання робочого часу (приймаємо 0,5–0,6);

$C_{\text{ч.р.}}$ – вартість машино-годин чистої роботи, грн;

$C_{\text{в.пр.}}$ – вартість машино-годин внутрішньо змінного простою, грн.

Поточні витрати на транспортування товару визначають за залежністю

$$V_{\text{тр}} = L_{\text{заг}} * C_{\text{зм}} + T_{\text{н}} * C_{\text{пост}}, \quad (10.3)$$

де $L_{\text{заг}}$ – загальний пробіг на маршруті, км;

$T_{\text{н}}$ – час роботи в наряді, год;

$C_{\text{зм}}$, $C_{\text{пост}}$ – відповідно змінні та постійні витрати, грн/км та грн/год.

Витрати на страхування перевезень визначаються за залежністю

$$V_{\text{стр}} = (D_{\text{р}} * C_{\text{стр}} * K_{\text{пер}}) / D_{\text{к}}, \quad (10.4)$$

де $D_{\text{р}}$ – тривалість рейсу, доб.;

$C_{\text{стр}}$ – ставка страхування, грн;

$D_{\text{к}}$ – тривалість періоду страхування, дн.;

$K_{\text{пер}}$ – коефіцієнт переводу інвалюти в національну валюту.

В залежності від умов поставки за якими здійснюється перевезення товару від вантажовідправника до вантажоодержувача до митної вартості додаються інші види витрат, понесені як на території країни-експортера так і на території України. Визначити інші види витрат згідно з таблиці щодо розподілу витрат продавця та покупця Інкотермс-2020.

Розраховані складові витрат дозволяють розрахувати митну вартість товарів за залежністю

$$V_{\text{м.в.}} = C_{\text{т}} + V_{\text{н(р)}} + V_{\text{тр}} + V_{\text{стр}} + V_{\text{ін}}, \quad (10.5)$$

де $C_{\text{т}}$ – ціна товару, який надано до перевезення, грн.

Завдання 2: 1. Визначити країни, через які проходить маршрут слідування автомобіля, пробіг та час руху автомобіля кожною країною.

2. Визначити час роботи в наряді водія.

3. Визначити витрати на навантаження або розвантаження на транспортні засоби.

4. Визначити витрати на транспортування товару.

5. Визначити витрати на страхування товару під час здійснення перевезень.

6. Визначити інші види витрат, які зараховуються до митної вартості товару в залежності від умов перевезення.

7. Визначити митну вартість товару.

8. Зробити висновки.

Вихідні дані обираються за табл. 1 та 2. Номер варіанта відповідає останній цифрі студента у списку.

Таблиця 10.1

Вантажовідправники товару

<i>Номер варіанту</i>	<i>Країна - експортер</i>	<i>Місце навантаження</i>
0	Австрія	Відень
1	Бельгія	Намір
2	Данія	Копенгаген
3	Німеччина	Нюрнберг
4	Швейцарія	Цюріх
5	Югославія	Белград
6	Угорщина	Будапешт
7	Німеччина	Гессен
8	Франція	Тулуза
9	Чехія	Прага

Таблиця 10.2

Характеристика вантажу

Номер варіанта	Код товару згідно з УКТ ЗЕД	Найменування товару	Вартість одиниці товару, \$	Загальна кількість товару, од
0	4203 10 000	Шкіряні пальто жіночі	250	150
1	4303 10 900	Хутряні шапки	50	450
2	4303 10 900	Шуби із норки	570	170
3	8521 10 310	Відеокамери	1550	350
4	8520	Магнітофони	150	380
5	8520	Диктофони	30	500
6	9410	Меблі м'які	200	150
7	8520	Музикальний центр	370	300
8	9403 10	Меблі для офісу	1000	50
9	9401	Крісла, які трансформуються в ліжка	100	180

Умови поставки обираються відповідно до варіанта в табл. 10.3.

Таблиця 10.3

Базисні умови постачання

Перша цифра номеру студента у	Остання цифра номеру студента у списку										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0	EXW	FCA	CPT	DDP	FOB	FAS	CIF	CFR	DAT	CIP	
1	DAT	FAS	DAP	DDP	CIF	CIP	DAT	FOB	CFR	FCA	
2	EXW	CFR	CPT	DAT	DDP	CPT	FOB	FAS	CIP	DAP	
3	DAP	CPT	CIP	CIF	CFR	FOB	FAS	FCA	EXW	DDP	
4	CPT	FOB	CFR	CIP	CPT	DAP	DDP	FCA	FOB	DDP	
5	DAT	DAP	CIP	CIF	CFR	FOB	FAS	EXW	DDP	FCA	
6	CFR	CIP	DAT	DAP	DDP	FCA	EXW	FOB	FAS	CIF	
7	DDP	DAP	DAT	CPT	CIP	CIF	CFR	FOB	FAS	FCA	
8	CIF	CIP	CPT	DAT	DAP	DDP	EXW	FCA	FAS	FOB	
9	FCA	CPT	CIF	FOB	EXW	FAS	DDP	DAP	CFR	CIP	

Марка автомобіля визначається за останньою цифрою номеру студента у списку (табл. 10.4)

Таблиця 10.4

Характеристика транспортних засобів

Номер варіанта	Марка автомобіля	Вантажність, т	Витрати	
			змінні, коп./км	постійні, коп./год
0	Nissan Cabstar	1,9	10,9	827,9
1	Mercedes Vapio	5,0	27,2	879,2
2	DAF 95 XF	7,0	47,7	2052,0
3	MAN M 2000	7,2	39,9	1867,1
4	Renault 25018	7,7	38,8	1727,5
5	Mercedes Benz	8,1	32,4	2176,6
6	Scania-456+TREILOR- REG79	23,5	89,5	2366,3
7	DAF-95XF+ TREILOR- Lambert	23,7	97,0	2225,3
8	Volvo FH412+TREILOR	24,6	96,2	2648,3
9	Mercedes- Actros+Schmitz- SCP20-80	22,5	85,3	2382,7

Вартість машино-годин навантажувальних механізмів визначається за табл. 5 та 6 згідно з першим номером студента у списку.

Таблиця 10.5

Вартість машино-годин роботи навантажувальних механізмів

Номер варіанта	Вантажність, т	Вартість машино-годин, грн.	
		чистої роботи	внутрішньо змінного простому
0	0,5	8,16	2,1
1	0,8	9,1	2,55
2	1,0	9,45	2,85
3	1,25	9,75	3,0
4	1,6	12,5	3,35
5	2,0	13,1	3,9
6	0,8	9,1	2,55
7	1,0	9,45	2,85
8	1,25	9,75	3,0
9	2,0	13,1	3,9

Таблиця 10.6

Тарифи по страхуванню цивільної відповідальності перед третіми особами за системою “Зелена карта”

Номер варіанту	Термін страхування	Тариф на страху- вання тягача, грн	Тариф на страхування причепи, напівпричепи, грн
0	15 діб	665	97
1	1 міс.	882	135
2	2 міс.	1589	232
3	3 міс.	2236	330
4	4 міс.	2884	427
5	5 міс.	3531	525
6	6 міс.	4179	622
7	9 міс.	6121	914
8	11 міс.	7299	1109
9	1 рік	7887	1199

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Нагорний Є. В., Черниш Н. Ю. Транспортно-експедиційне обслуговування підприємств та організацій в умовах ринку: навч. посібник. Харків : ХНАДУ, 2002. 358 с.
2. Сорока В. С., Гладковська О. О. Транспортно-експедиційна робота : навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Е. А. Зіня. Рівне : НУВГП, 2013. 347 с.
3. Довідник експедитора. У двох книгах. / Д. В. Зеркалов та ін. Київ : Основа, 2002. 624 с.

Допоміжна

1. Краснікова Н. О. Митне регулювання ЗЕД : посібник до вивчення дисципліни. Д.: РВВ ДНУ, 2013. 65 с. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100/?page=inner_material&id=1203
2. Шершун А. А. Митні правила в Україні : підручник. Х. : Факт, 2013. 512 с.
3. Дубініна А. А., Сорокіна С. В., Зельніченко О. І. Митна справа : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 320 с.
4. Сорокіна С. В., Артеменко В. С., Шевченко О. Є. Митна справа : методичні вказівки для виконання практичних занять. Харків, 2014. 90 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

6. Порядок реалізації положень Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1036-01>.
7. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text.
8. Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордоні. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU82300>.
9. Митна конвенція про тимчасовий ввіз приватних дорожніх перевізних засобів. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/mu54k03u?ed=1954_06_04.
- 10 Митна конвенція, що стосується контейнерів. URL:

https://ips.ligazakon.net/document/view/mu72009?ed=1972_12_02&an=2.

11 Угода про міжнародні перевезення швидкопсувних харчових продуктів і про спеціальні транспортні засоби, призначені для цих перевезень (УПІС). URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/U262_07?q=перевезення%20спрощена%20система&bl=&hide=true&snippet_id=snippet_13451..

12 Умови вступу до Міжнародної федерації експедиторських асоціацій. URL: <https://ameu.org.ua/2-uncategorised/66-umovi-vstupu-domizhnarodnoji-federatsiji-ekspeditorskikh-asotsiatsij-fiata>.

13. Укртрансбезпека. URL: <http://dsbt.gov.ua/uk/storinka/yevropeyskaekonomichna-komisiya-oop>.

14 Міжнародний союз автомобільного транспорту. URL: <http://dsbt.gov.ua/uk/storinka/mizhnarodnyy-soyuz-avtomobilnogo-transportu>

15. Міжнародна федерація торговельних асоціацій <http://fita.org>

16. Міжнародна асоціація з франчайзингу <http://www.franchise.org>